ՓՈԱՆՈՒԹԻՒՆ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1455—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—30—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ—1873

ԳԱՆՄԱՆԴ

Ցարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 ղրշ.
» Դաւառաց » 40 մէջ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 ղրշ.
» Դաւառաց » 30 մէջ.
Խարաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Յանձնուելման տարը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, տուրի անգամներու համար զատ ստակագրութիւն կրկայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՆՄԱՆԴ

Դուրս գացած լրագրաց ճանուցմունքը խմբագրութեան վրայ։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Ֆլորէնսիոն տիտոի ուղղուի, կ. Պոլիս, Զինելի խան, Մասիսի գրասենեակը։

Ձեռագրաց մասին չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ՀՈԿՏԱՆԴԵՍԻՆՈՒԼԻՍ 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՊԷՆ ՄԱՐԱՇԽԱՖԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Գաղղիոյ լրագիրները վերջնապէս աւարտուին այս մեծ և նշանաւոր դատին ամբաստանութիւնը, որ քանի մը հատոր գիրք կրնայ չտալ ընդարձակութիւն ունի։

Ինչպէս արդէն ըսած ենք, այն տեղեկագիրն ամբողջապէս մեր թերթերուն՝ ինչպէս նաեւ ուրիշ ամէն հոյ թերթերու մէջ հրատարակեցին ի բիւր տարիներու կարօտ ըլլալէ դատ՝ իր գինաւորութիւնն, տեղագրութիւնն, ներկայացուցչութիւնն եւ ուրիշ բազմաթիւ մանրամասնութիւններն ալ չունին այն հետաքրքրաշարժ կարեւորութիւնն ու դիւրահասկնալի պարզութիւնը՝ որ դաղղիացուց և ուրիշ եւրոպական ազգաց համար կրնան ունենալ։ Այս պատճառներով զանց ընելիք տեղեկագրին ամբողջ թարգմանութիւնն ու հրատարակութիւնը, և պատշաճաւորն դատարանիք միայն անոր ընդհանուր բովանդակութիւնը թարգմանել, որ ուրեմն ամփոփ պարզ և որոշ դատապարտ մը կուտայ Պապէն մարաշխոֆին գործերուն և առնար դէմ՝ եղած, ամբաստանութեանց վրայ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1870ի պատերազմին յաջողութիւնն տիպրէն մասնիգի մէջ ձգուեցաւ վարչական պատասխանութեանց թերութեամբ, զորոց գաւնդերը սահմանագլխին վրայ ցրուած պահելով, և մանաւանդ գերազոյն հրամանատարութեան վարանումը։

Նիպոլեոն նախագահութիւնը մը կրնար պատերազմին պայմանները փոխել։ Ներքին պատասխան ժամն անցնելէ ետեւ թիւնամուն կը մնար յարձակողական գիրք առնուլ։ Հետեւապէս, մեր որ յարմարող պիսի ըլլայինք։ ինքզինքնիս պաշտպանելու վիճակի մէջ թնարանք։

Դիրեաւն այս փոխանութիւնքը՝ որ մեր ազգաբնակութիւնն կրնայ բնաւ. չէր յարմարեր։ թէ և ամէն բան մասնիգի մէջ թնիած։ բայց բան մը կրնաւոր չէր Մեր գինուոյ հանիւն անուրան էր։ Մեր բանակները՝ թէ և տակաւին՝ բայց լաւ կազմուած էին և լի եռանդով։ պատերազմելու հրիրը քանի տարիներէ ի վեր բաւական նիւթ եղած էր։ Գուտի երբոր օգոստ. 13ին մեր 2ր, 3ր և 4ր զօրագունդները Բար գիտին հասնիլը բնաբերով Պապէն մարաշխոֆին հրամանատարութեան ներքեւ զրաւեցան, նրանց Պապէն յարձակման մը յարմարութիւնն պատասխաներ Այնպիսի գեղեցիկ տարիի մը խոնա քիչ անդամ ապարատեսի մը ձեռք անցած էր։

Եթէ, փոխանակ յաղթող ընլալու՝ գաղղիական բանակն հետեւեալ օրը (օգոստ. 6ին) դարձեալ սիրուցան եղաւ, պատասխանատուութիւնը մեծաւ մասամբ Պապէն մարաշխոֆին վրայ կիյնայ։ որ պատերազմի գաղտնի հեռ կենտրոնի ֆրոսար գօրավարին զօրեղ ուշնութիւն մը չընար։ Այս իրողութիւնը եապէն խմբագրեցաւ։ և դատաստանական քննութիւնն ալ կատարելապէս երեւան հանեց։ Բայց գոնաւ. հին հետեւեալ օրն ալ ինչպէս անկէ առաջ։ հատարակոյ կարծիքը զարձեալ Պապէն մարաշխոֆին վրայ իր հանդուրժումը չարաձակելով զրաց ընդհանուր հրամանատարութիւնն ընելու միակ կարող գործողն նկատեց զայն։ և իր հնարանները՝ օգոստ 12ին՝ ընդհանուր հրամանատարութեան բարձր և անհաւատ պաշտօնն տնոր յանձնուեցաւ։

Հրամանատարութիւնը վրան տանելէն մինչև իր բանակին անձնատուութեան ընթացքին մէջ Պապէն մարաշխոֆան ըրածն ամէն բան՝ զորս պարտականութիւնն ա. պատիւը կը պահանջէին իրմէ։ Պանիկ յանձնուած պրգէն բաղատանքն պատասխան տուաւ այս հարցման։ Դատաստանական քննութիւնն ալ հատատեց այս բացատրութիւնը։

Մարաշխոֆը պարտականութիւններ ունէր կատարելիք առ երկիրն և առ իր բանակն։

Իր հրամանատարութեան միջոցին երբու կատարելիք իրարու յաջորդեցին։ Ինչ մարմանք ունեցաւ իրարանչիւրին նկատմամբ։ Անանի ազեանն եան։ իր բանակին բաղդը Մէցի ներքեւ քաղաքին բաղդին լծորդելի եան։ Մէցի զինադադարութիւնն երկարելու համար պարագայից բոլոր պահանջածն ըրաւ։ Ինչ եղաւ վերջապէս իր վարմունքը թէ՝ իր ռազմապահներուն և թէ՝ զօրաց ենկատմամբ։ Ասոնք են մեր քննելիք խնդիրները։

Առաջին քննութիւն։ 12ին դեկտ. 1

Կայսրը՝ հատարակաց կարծեաց ճնշման ներքեւ՝ զորաց գերագոյն հրամանատարութիւնը թողած ժամանակ՝ վերջին հրաման մը տուեր էր Պապէն մարաշխոֆին։ այն է՝ բանակը Շալոն քաշել։ Թշնամեան թուական տարաբերութեան առջեւ, որով կրնար մեր բանակը պատել։ վերջին տարիներ՝ առիւծանի՝ առիւծականութիւն կար մեր բանակը եւ բերելու։ որպէս զի գրոյկն ներքեւ դաշտեան պահեստի զորքերն ա. նոր հետ միանային։ Թիւոն ուժգնական էր՝ պահեստի զորաց միջոցու. պատերազմական գաղնդերը վերակոչուելէ՝ արդէն բանակին մէջ զանուող թաքնիկերի զորաց և սպայից միջոցու։ Իսկ երբոր այն քաղաքերի զօրքերն ա. բանակը Մէցի մէջ պարտուէին՝ անհնար կըլլար նոյ և. ամբարտաւան բանակներ կազմել։ Գէպքերը չարիչն տեղի հասանելու։ Ալ՝ վիճակը մասնաւորապէս կայսրը աշխարհութիւնը գրաւած չլլալով։ օգոստոս 13ին և. 14ին օրերը չատ ուրախ զՄարաշխոֆը որ եւս գրաշեր. չարժուելու վերջացնէ։ և շեմեկնեցաւ բանակին՝ մինչեւ. որ բանակը սարաշարքներուն վրայ հասնելով՝ դէպի Վերտէն քաշուելու վրայ էր։

Իսկ Պապէն մարաշխոֆ՝ կայսեր վերադարձելէն յանախ նեղուած ըլլալով մէկ բարձանք մ'ունէր։ այն էր՝ կայսեր խնամակալութիւնն ազատ մնայ։ և այս միակ բարձանքն չկիրանէն ի վեր խնամ ցաւագի զգաշութիւներ ընել տուաւ իրեն։

Ինքնակալի հանար։ երբոր իր փոխարարութիւնը ոչ աբ էր ցոյց տար իրեն թէ ոչ ոչ չահատոր էր իրեն տրաղ նահանջմամբ մը թշնամեաց հեղեղանոնն յարձանքէն իր բանակն ազատել։ և սոր համար բանակին ընթացքը փոխացընել հարկ էր։ փոխանակ օգոստոս 13ին հանրոյ երթելու՝ 14ին կէս օրէն ետեւ հանրոյ եկաւ։

Իր զարտրն էր թշնամուն յաւաջխուղացութիւնը զժուարացնել Մէտ և Մոզէլ գետերուն կամուրջները քակելով։ և ոչինչ չզգաւ անոնց։ Վերջապէս։ փոխանակ տգուտ քաղելու այն չարտ հանրացներին՝ որ Մէցը տարաշարքներուն հետ կը կռուին, բարը բանակը Վերտէնի մեծ հանգուն դիրքն կուտեց։ ուր անմիջապէս գնդատուերի շփոթութիւն ծագեցաւ։ և սոսկ բանակին ընթացքն ուեր յապարելեաւ։ Մարաշխոֆ այս շփոթութիւնը տեսնելով։ տուանց ոչինչ կորուստ ընդհանուր մատակարարին դիտաւորութեանց։ հրաման ըրաւ. որ զարէն կլոր ժանդարմի կառաքարերն արձակեն։ և ոչինչ զատաւ 16ին իրիկունը զարեն զակատութիւնը պատճառ բռնելով։ որ բարեբաղդաբար անհին էր։ իր ընթացքը չարունակեց։

Օգոստ. 16ին առաւաւ։ կայսրը։ զոր կատաղութիւնն ատիպոդական հարիւրը Գաղղիոյ ներքին կարերը կը կոչին։ բանակը սարաշարքներուն վրայ կուտեալ՝ և դէպի Վէրտէն երթալու վրայ ուներով։ կը յաւաջանայ։ Անար մեկնելն եան։ մարաշխոֆը բանակին ճանապարհ ելնելը կը յետաձգի։ թէ և քանի մ'աւուր յապարամ մ'ամեն բան կրնար փոխանդի մէջ ձգել։ Կայսեր ասուած հրամանները անար հետանալն եան։ չիատարելու որոշումն արդէն հատատուած էր մարքին մէջ։

Ընդհանուր մատակարար Գ. Վոլֆի միջամտութիւնը։ որ սկսուաւ 16ին առաւաւ կանուխ Պապէն մարաշխոֆին հրամանը դնացեր էր։ կը ցուցնէ մեզ։ որ մարաշխոֆն այն օրը Թոնի—Ա—Բուսոնի վրայ զինուորական գործողութիւն մ'ընել կը խորհէր։ Ասոնի իրիկուանէ մարաշխոֆ նշանարեալ տուեր էր թնդանոթաձիգ զօրաց բարձրաստիճան հրամանատարի մը թէ Մէսզ դեռն անցնելու դիտաւորութիւն չունէր։

Արդէն թշնամին կրցեր էր օգուտ քաղել մեր զորքերուն տարանջատուելէն վրանէս յարձակելու։ Կէսգիրի Ճանապարհն եղաւ։ պատերազմին դաշտը մեր ձեռքը մնաց։ Էմէնի եւ Պրիվի ճանապարհները բաց էին։ հետեւեալ օրէ (օգոստոս 17) ճանրայ երթալով և իր նահանջը պաշտպանել առաջի հինգ զօրաբաժիններէ՝ որք նախորդեալ օրը կռուի մասնակցած չէին։ Մարաշխոֆը կրնար թշնամիներէն յաւաջ անցնիլ դէպ ի հիւսիս։ որպէսզի օգոստոս 18ին կէս օրէն ետքն էր որ Բրուսիացւոց առաջաւոր գունդերը կրցին փոխիմ Մէն—Բրիֆոս հասնիլ։

Յաջորդ թերթ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 6 Նոյ.

Լեկիւան տասն և չորս գունդէ մեր. Դամմանութեան մէջ երկու գիտնական ընդունութիւն տալու։

Պ. Թիերի Հանրապետական երեսփոխանն ոգեւոր առաջարկութիւն ոգիտի ներկայացնել ժողովրդեան քուէին դիմելու՝ իրրեւ չարտաւորութիւն ազգակցութեան։

Ազգային ժողովոյ գիւանին նորընտիր նախագահներուն կը պատասխանեցան Ցր հանրապետականներ։

Ամբոխի գնդապետ բռնատրիկեցաւ։

Պելիզրաս 7 Նոյ.

Պ. Գրիսոֆիչ ի. Պոլիս կերթայ պաշտօնով։

Վիեննա 7 Նոյ.

Զրոյց կը պարտի թէ կառավարութիւնը հարիւր միլիոն ֆիորինի փոխառութիւն մը ոգիտի ընել։

Կայսրն իրեն ներկայացած երգտական ալ եւ այլ սենատեանց հաւանութիւն առաւ։

Փարիզ 7 Նոյ.

Դիկտատորութիւն մը կը դուշակուի։

Փարիզ 9 Նոյ.

Մաք—Մահոն մարաշխոֆին իշխանութիւնը տասն տարի երկարելու առաջարկութիւնն իրրեւ սոփորական նկատուելու առնուելու համար հինգշաբթի օրն եղած քուէարկութիւնին եռեւ։ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ այս առաջարկութեան վրայ տեղեկագիր մը յինելու համար։ Յանձնաժողովին մեծամասնութիւնը, ատրոբինակ բան, Մաք—Մահոնի իշխանութիւնն երկարելու առաջարկումն դէմ է։ Իր առաջին գումարման մէջ՝ պ. Թիերի սրով ատրաբին գաղծոց նախարարութիւն ընդ. Պ. Ջը Բեմիրա, որ 'ի սկզբան Շոնիրանիէի առաջարկութեան դէմ էր, նախագահ անուանեց։

Մաք—Մահոն մարաշխոֆը չընդունեց ներկայ նախարարաց հրաժարականը։ մինչեւ որ իր իշխանութիւնն երկարելու խնդիրն որոշուի ազգային ժողովին։

Թուրին 9 Նոյ.

Քանաբ կանին յիսնամեայ համար կանգ նուած արձանին նուիրատուաց առիթ. մեծ խռնդ կաց ժողովրդեան մէջ։

Մադրիտ 9 Նոյ.

Դեմոնստրացիոն նուաստարար Փարիզի ժէնի առջեւ. երեւնալով, ապստամբներն անմիջապէս արձակեցին այն գերմանացիները՝ զորս բռնատրիած էին։

Գորգուսանք մեծ յաղթութիւն մ'ընին կատարութեան զորաց դէմ՝ եւ հիւսիսային զորաց ընդհանուր հրամանատար Մորիոնէս զորավարը գերի բռնեցին։

Աթէնք 8 Նոյ.

Օգերաւն դիշերութեան պատահարութիւնը այսպէս չիրցաւ հանիլ հաս։

Ըստ ամենայն հաւանականութեան նախարարական խնդիրն 'ի նպաստ այժմեան նախարարաց պիտի լուծուի։

Լոնդրա 8 Նոյ.

Ոսկ. գնոյ. 43 1/2—43 3/16
փոխ. 1865 61
» 1869 31 1/4
» 1871 56 1/4
» 1872 73
Անդղ. գնոյ. 92 9/14

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դանէն հետեւեալ ազդարարութիւնը գրկուեցաւ լրագրոց՝

«Տիզական լրագրերէ տեսնք սովորութիւն ըրած են Բ. Դրան վերաբերեալ գեսպանական գրութիւններ, օրէնքներ և կանոնագրութիւններ հրատարակելու–պաշտօնական ազդեւրներէ քաղելով կողմերական կառավարութիւնը կարդալու այսուհետեւ այս տեսակ հրատարակութիւններու, որոնք ապագրական դիս անին մինչցաւ Բ. Դանէն հաղորդուած չըլլան։»

Երէկ, վաղմ Մեկրոն խան ոյցերութիւնան գնաց Խրիմեան օրբաղանին, և մանաւ մը չափ տեսակցեցաւ անոր հետ։

Ինչպէս որ անցեալ շաբթու Ծանուցեր էինք, Հոռմի Օսմանեան դեսպան Պոլիս Յորդ խ Էֆէնտի Համամճեան՝ շաբաթի օրը մեկնեցաւ Միլանոյ իւր պաշտօնատեղին դնաց ի Հռոմ։

Շքեղաշէն հեռագրով լուր եկաւ թէ գաւառին կառավար Շեվքէթի փաշան ձիով քաղաքէն դուրս ելլելու Էլեերով. Թիւրի ըսուած հեղեղատին վրայէն ձիով յատկած ժամանակ հեղեղատին մէջ մնիկը անյայտ եղեր է։

Դժբաղդ փաշան՝ Գլպրդեր Մեհմէտ փաշային որդին էր և դեռ երիտասարդ։

Փարիզէն եկած հեռագիր մ՝ալ կը Ծանուցանէ թէ երբեմն Լիբանան կառավար և եւրոպացի հաւաքական Միւշիր Յաֆաւ փաշան (Կարապետ Յաֆուեան) փոխանակեր է Պիարիցի մէջ։

Կարինէն գրուած նամակ մը հեռաւեալ ողբաստի դէպքը կը պատմէ։

Ամանեան հաղարապետի մը կինն ու երիտ. որդի իւր կարինէն կ՝ գոլիս գալու համար ապրով ճանրայ կինեն որպէս զի Տրապիզան իջնեն և անկէ չոգենաւ նստին։ Բաղաւ մ՝ օրեր կանցնին և յիշեալ ճամբորդները Տրապիզան չհասնելով, կասկած կրկաց թէ դաղիրու ձեռք ինկած չըլլան։ Ըսսի մարդիկ հանուելով կը փնտռուին յեռանեերուն մէջ, և վերջապէս Զիլանայի բլրոյ մէջ՝ ահագը ձորի մը մէջ ապալը կը դտնուի։ և անոր քով հոգալապետին ընտանեաց, սայլերդին և ձիերուն դիակները ջարդուբարդ եղած։

Կերևի թէ սայլն այն վտանգաւոր ճանրէն անցած ժամանակ սայլերդը կը ենչէ եղեր, և ձիերն անկառավար մնալով՝ ձորն՝ ի վար պահաւիժեր են՝ սայլն ու ճամբորդներն ալ հեռերնին։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊԼԻՍ

ԷՍԱՍԱՐ ՈՒՐԱՒԱԲԻ

29 հոկտ.	երկուշաբթի իրիկուն	50,35
30 »	երեքշաբաթի առաւօտ	
	բացուեցաւ	51, 15
	կէս օր	51,22

Կ. Պոլիս 26 հոկտ.

Մօսթէֆի Ժէնէրալի բաժին Ամ. լիր.		8,40
« Ֆախրանակաբեան »		4,20
Կ. Պոլսոյ Պանքային »		5,
Գրէսթ » » Ամ.		10,
Գրէսթ Օսթրօ—Թիւրք		3,
Երկաթուղեաց հին	Ֆր.	125
» նոր		69
Գոմ. 1863	»	327
» 1865	» »	332
» 1869	» »	372
» 1872	» »	78
Թրամ. Լ.	Ոսմ.	10,75

ԲԱՆԱԿԱՊ ԳԻՆԱՐԱՑ

29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ամերիկեան դոլար		111,
Լարթիլոն ոսկի	»	87 20
Խմիլոնոյ ասու	»	99 30
Գրբրոմից	»	51, 30
Հինգ ֆրանք	»	
Հինգնուկ	»	104 10
Գուլեան	»	120

Ա. ԶԳԱՅԻՆ

ԱՌԱՆՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԻ ՀԻՆԳ ԿՈՒՍԱԿ ԱՆՑՔԻՆԵՐԷ

Գ.

Ազգի մը կամ ժողովրդեան պատմութիւնս կեանքը, բարոյական և յառաջդիմական ուժը, ներկայ և ապագայ երջանկութիւնն ու թշուառութիւնը՝ օրինաց հետ բնական և ներդաշնակ կապակցութիւն մ՝ունին։ Եթէ օրէնքը լիովին, եթէ յանցաւորը չպատիժ ու չպատժէ և անմեղն անտարակոյս թողու, ամէն անկարգութիւն, ուժեն կեղծուած կը տիրեն ազգին մէջ։

Կիրքը, շահասիրութիւնը, փառասիրութիւնը, խաբեբայութիւնը և այլ ամէն մութ թիւնը ձեռք ձեռք տուած՝ ամէն չարիք կը գործեն, ամէն խարդաւանք կը նիւթեն, մինչեւ որ այն երկրին կամ ազգին կոչումը վտանգեն։ Այսպիսի անհանդուրժելի վիճակի մը մէջ՝ անձնական պատիւները կասկածի տակ կը մնան, ընկերական վստահութիւն, բարեկամութիւն և՝ սէր կը վերնան, բարոյական և նիւթական յարաբերութիւնք կը վատնին ու կը խափանին, մտաւորականն ու ասացուածները ապահովութիւն չեն գտներ, միով բանիւ ոչ ոք կրնայ երաշխաւորել մինչեւ իսկ իւր անձին։

Ցաւ՝ի սիրտ կը տեսնենք որ մեր ազգն այսօր այս կերպ ողբալի դրիսի և կացութեան մէջ՝ ինկած է, բանի մը խառվայոյզ տնձուց երեսին, և եթէ այս անիշխանական դրութիւնը քիչ մ՝ալ տեւէ, բարբարոսութեան գաբերուն դմեզ ոլիսի մտնեցնի։ . . .

Նկարկոյ ազգային ասաղնաղն ալեծերեալ ծով մը չէ որ ցոնքանով մը հանդարտի և խաղաղի։ մանաւոր բաղին մը չէ որ ամբոխ մը կամ ղոհ մը բռնի հանարի։ այլ այս ազգն՝ օրէնք կը պահանջէ, որ անայլայլ դատաստանու իւր դատակնիռը տայ ամենց՝ ոչ ազգն այս խառնաշփոթի վիճակին մէջ ձգ եղին։ Այո՛, օրէնք և դատաստան։ . . ասոնք միայն կրնան ազգին խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնն երաշխաւորել և անոր դատին ճիրան վերադարձնել։

Ամենքիս հասկնալուն ենք, որ ազգային այս սիրեալ ատաղնաղին թուականն Յունիս 31ին կնկոր։ ուստի փարաքելի է մեզ և հանրն անկիրգ և ճշմարիտ Հայոց՝ որ օրէնքն իր քընութիւնն և դատաստանին յառաջարանն անկէց սկսի։ դանայ ազն գաւոլի դէպքին չարանիլ հեղինակներն և քան օրինի պատժէ՝ ի խրատ և՝ ի զգուշութիւն այլոց։ Այս քընութիւնը խիստ կարեւոր է մանաւանդ անոր համար որ կատարածը պաշտօնական անձանց դրաց է։ Եթէ իրօք պաշտօնական անձինք են այդ գատաղարեալի գործին հեղինակները, և անպատիժ մնան, Ազգային ինչ ապահովութիւնեան այսուհետեւ կրնան իրենց դարձին համար Պատրիարքարան ոսք կսխել։ իսկ եթէ անպաշտօն անձինք էին և անպատիժ մնան, այսուհետեւ ամէն կիրճտահի ազգային պաշտօն փոքրիկ քանի որ իր պատիւն ու անձն օրինաւոր երաշխաւորութեան տակ չդ մնար։

Ցաւլիս 31ին մինչեւ յայսոր ոչ ինչ դէպքեր որ սեղի ունեցան, իրենց բոլոր մանրամասն պարագաներով պէտք է տնալու քննութեան եւ դատաստանի ենթարկին։ Ազգը պէտք է պահանջէ այս կարեւոր դատաստանին ու քննութիւնը, և իր դատին երբեւ տաղնոտիութիւն՝ բովանդակ դորութիւնն անոր կրմնելու է, փոխանակ Ազգային պատիւն ու Պատրիարքութիւնն այսոր այն դէպքերուն պատճառաց հարուածոց ենթակայ եղած են։ Մինչեւ որ այն դէպքերը դատարանի բոլորն չանցնին, բան մեղ անկարելի է այս տագնապէն դուրս ելնելը կամ՝ բաւ ելս է ըսել՝ ապագային տեղի չունենալու։

Ս–Ջորջ Բասէլ։

Կը ընենք թէ անցեալ երեքշաբթի օրը Գեր. Թադէոս եպիսկոպոս Շահնազարեան վարժարանը դընացած ըլլալով, հոն Գեր. Մարկոս Եփիսկոպոսի Ազարեկեանի, Թէ. քիրատցի Մ. Յակոբ ազգ. կուսակալեանի և. Յովհաննէս Եփիսկոպոսի Մարգարեանի ներկայութեամբ հարցուներ է նորին որբարարութեան թէ Խրիմեանի և իր մէջ իրօք ոչի ունեցած է Օրագրի դրած խոսակցութիւնը Պէշիկթաշի նկատմամբ։ Պեր. Եպիսկոպոսը պատասխաներ է թէ, «կը զարմանամ որ այդ մարդուն (Օրագրին) դրածներուն կարեւորութիւն ուզեմ եկեր ինձ կը հարցնէք. երբ ըսած է որ Օրագիրը շիտակ լուր մը հրատարակէ։

Մեր սեպաս 27 թիւ թերթին մէջ Լէվիրեթ Թարիզ լրագրին տուած մէկ լուրը հրատարակած էինք, որ կը ծանուցանէր թէ Երբեմն Բերայի քարոզիչ Արժ. Ամբրոսիոս վարդապետ ոնբարոյականութեան պատճառաւ իր եպիսկոպոսութեան պատուոյն հետ ոտիկանութեան ստեղծեր դատաստանով դատապարտուելու վնաս ստացած էր։

Յակոբ քանի մ՝օր առաջ մեր լրագրին այս լուրին սխալ ըլլալը ծանուցած է երբ իր մէկ մեկնութիւնին մէջ՝ որ գ ժրագրագրաբ մեր ձեռքը հասած չէ։

Շարունակ իրիկուն Արժ. Ամբրոսիոս վարդապետէն նամակ մ՝առացանք, որ Լէվիրեթ Թարիզի վերջէն լրատ ուղղութիւնը ծանուցանելով կը խնդրէ որ մեր ալ ուղղենք յիշեալ լրագրէն առած լուրերնիս Ռուսի ազգաբնութեան դրպաք մը կատարած ըլլալու համար կը ծանուցանենք որ թէպէտ յիշեալ վարդապետին նոր դատ բացած է իր վարդապետ եղբօրը դէմ, բայց առիւրին դատը վճռաւած չէ։

ԱՌԱՆՑ ԿՐԻՄ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԻՆ ՄԷՋ

. . . խոնարհիլ։

Տան երեք տարիէ՝ ի վեր ազգային ժողովներու մէջ Սահմանադրութեան վրայ յուսուած խնդիրներն և դարձուածներն ազգին գլխաղութենէն վրիպած չեն։

Ազգն անհատ գիտէ որ Սահմանութեան սկզբնաւորութեան հետ խորդաւանութիւն մ՝ալ գոյացած է, և այս խարդաւանութեան հիմնադիրք՝ կամ լաւ ելս է ըսել՝ նիւթողք՝ անստորագրեալ ազգային անհատներ կամ՝ բան իրենց կարծեաց՝ ազգին Մինասոր ձեւացողներ են։ բայց իրօք՝ ազգին իշխանակաց անձինք են։

Ազանք այդպէս եւ. եկեղեցւոյ համար ձրիաբերէս կուշեաբին։ միշտ կը դարձնեն՝ չեն յոգնիր, և չեն գադարիր այդպէս նաւուն դէմ հաղարաւոր դարձուածներով իրենց ձեռքն անցուներէ, մինչեւ որ իրենց ակնկալած նաւաստիանալ հասնին, և իրենց պատրաստած գերերն ազատ համարձակ խոսան։ Բայց նաւն ուսաղ չերթար, ալեկոծութեան մէջ կը ծփոյ, ճանրան տակ և ժայռու, գեկավարն ու դործակիցները ապէտ և. ուանց կրմնացուցի, նաւապետն ընթացքին չեն հաւնիր և՝ ամենուն խորհրդոյ անսալ, վասն դի իրենց գիտաւորութիւնն ուրիշ, նաւապետինն ուրիշ է։

Իրենց գիտաւորութիւն մը լոկ անձնական է, և միշտ ասս. այն կը նկրտին, ասանց՝ Հանրայինն շահն՝ ի նկատի առնելոյ։ որով կը լինի ազգը կամ՝ նաւը միշտ խուսափութեան և ալեկոծութեան ճնշումներու ենթակայ։ Իրենց ալ նպատակն այս է, զի շահագործութեամբ օդուտ քաղել կը մտադրեն այս վիճակէն։

Մրցակցական հին դատութիւնն Եկեղեցական կանոնաց հակառակ և ազգին ճիշտակար դանելով անարդեցին, հանրավարձ՝ կամ՝ ժողովրդական իշխանութիւն հաստատելու սահմանադրութեամբ։ բայց այս դատութիւնն այժմ նոր ձեւ մը՝ գոյացաւ։ այսինքն՝ նախ հին դատութեան պաշտպանք՝ իրենց սահմանադրական գիտակով գրգռիկոլ ազգանեաներուն հետ։ երկրորդ՝ Կաշնչեալ օրինաւորներն։ կամ՝ Ջիլիսանք (բան Մաւիսի)՝ իրենց թեւնաւոր և. Ժողովրդական դրաւ։ Երրորդ՝ բան սահմանադրական՝ իրենց ժողովրդականութեան անկեղծ քարոզներով։

Այս երեք կուսակցութեանց — ՀԱՆ — ԵՒ ԴԷՊ՝ հակառակ և ազգին ընթացքով ազգային վարչութեան ներքաշնակութիւնն ուրեցին, ազգը վրդովին, ժողովրդական դերիշխանութիւնը բանեցուցին, անոր իրաւունքներն ու պատիւը միանդամայն ոտնակոխ ըրին, և փերջապէս ազգի անիշխանութեան կնոր հատուցին՝ ազգային երեսփոխանութեան մէջ պառակտումներով։

Այսպէս ինչ իրը խրիմեանի խնդիր չէ, այլ պատրիարքութեան և ազգային պատուոյ խնդիր է։ Այդ ունէինք, խրիմեանը մինչեւ երկինք բարձրացուցին, ազգն ալ՝ ուսանողաւոր և բարի մարդ մ՝բրլալուն հաւատալով և համբարելով գրգռեցին։ Հիմա բանեցնուն չի գոլով ասապարիզը. երան զայն բիւրաւոր զրպարտութեամբ նախատելով և վատահոմարտելով։ բայց ասով ոչ թէ խրիմեանը, այլ պատրիարքութիւնն ամրացին։ և վանքի մէջ դրին և տակաւին ինքզինքեն օրինաւոր և ժողովրդական կը հանրուին։ Ոչ, ոչ, կոչեցեալ երիտասարդներ, խաղերնիդ լմնցաւ։ խարտաւակ և զրպարտիչ հրատարակութեամբ՝ թէ՝ ազգին և թէ՝ ոտարաց առջեւ։ իսկ խրիմեան իւր հրաժարականին և հերաղանչեալութեամբ առաւել հանրակրութիւն ոտացաւ՝ հակառակ ձեր սիկնիկաբերութեան։

Ժողովուրդը ճշգրտի եւ բանութիւն չուանեցաց։ ոչ, ոչ և ոչ իսկ ազգային գիտաւորութիւնն մ՝երինեց իւր արտին մէջ։ այլ միայն հանդիսատես ոտիսի ընդարձ։—ինչո՞ւ։ հանար, անոր հանար որ Փաղաքական ժողովոյ անդամներն սանձեր սանձեր ամրատանեցին դիտարանի ԱԱ յանցանքներուն Ընդհ. ժողովին ալ խնդիրը լուծելու և. լուսաբանելու համար իր կողմէն յանձնաժողով մը կազմեց։ այն յանձնաժողովն իր պարտքը անմիջի կու-

ասպելով քննել և իր տեղեկագրի ներկայացնելով յայտնել թէ՝ Սրբոյն Պատրիարքին գ էմ նպատ ||| ոմն առաջնորդութեան Ցր անհիմն կրպարտութիւններ են, և Մեծգեղ երկուքին վրայ ալ Ս. Հայրիկը պատրաստ է քննութիւն տալու ընդհ. ժողովին։

Ընդհ. ժողովը չիրմ վիճաբանութիւնէ ետքը բացարձակ առաւելութեամբ քուէից պատչաճ դատեց Խրիմեան Հայրիկին առաջնորդել որ իր հրամայականն ետ առնու։ Սրբազանն ալ հնազանդով որ իր հրամայականը յուզմունք պիտի յարուցանէր ազգին մէջ, միւս կողմանէ իր տամանագրական առաջարկութեամբ կատարելութեան ուռնալը տեսնելով՝ ետ առաւ հրամայականը։ Ժողովրդոց և ժողովականաց բարութիւնն ալ խնդութեամբ և կիսկենդերով դրուեցան։

Վերադարձուելուն առաջ Եղբայ Մոհամմադբեյինը կէս առ կէս դատարակ կարծեցեալ օրինաւորականը անտնելով որ իրենց գերերը վարագուրի տակ մնացին, Թարկազարդէն առաջ դանդ-ալի և դանդ-ալի խնդիր մը հանեցին հակառահմանադրութեամբ։ Ղեմանկոն զոր ասին, դատարարութիւններին երևան հանելին, ժողովարդը խռովելին, ազգը և անոր նախագահը նախատելին, և գարձեր այս վիճակին հասուցին։։։

Հայե՛ր, սիրտիկնք, չի խարուիք մեծախօս դրպարտիչներու ոյն խօսքերէն որ «Հայիկեցուցանելով հինչեցուցանեն ի ընչից մարդկան», քանզի «ոչի՛ խօսողք՝ ոչ բան հաճոյից հոգւոյն՝ այլ բան օտարին խօսին։

Ճշմարիտ Հայե՛ր, սիրտիկնք, չը վհատիք և չը նոյնիք անտարբերը տչօք։ Իմ որ սեր ենք ազգային և եկեղեցոյ իրաւունք պարարան կենանք անանց. այս դատարարք ժողովրդեան իրաւանց և պատասխանատուութեան նախանձախնդիր եղալ տնտինքը որ բիկոյ տեսանելու. յանդգնեցան առանց կարմիրելու։։։

Սիրտիկնք Հայե՛ր, անտարբերութիւնը մահ է։ Ազգը բարբարական որոնք ունի մշակիրս, գնատ՝ աշխատ տանկեր ունի գարմանելու։ Ազգը խնամատն, խոհական և բանիբուն մշակներու կարօտ է։

Սրբ. Ազատանք, մինչև երբ կը նիրհիք։ Ո՞ն ուրիշ, գնացուք գնալ ի յառաջադիմութիւն, ամեն խոչընդոտներ ի բաց մերժելով, և չարիքը ազգայնի գործերէ հեռացնելով։

Վերջապէս, Ազգն այս թիւր և յետադէմ ընթացքէն յուզուելու ենք և Բաբիրոնեան խառնակութենէն ազատելու. համար՝ ոչէ՞ որ մեր ազգային իրաւունքը ձեռք առնենք, և Պատրիարքարանի վերաբերութիւնը փոխելով՝ քանի մի յանդգնաձեռնութիւն ամ՝ ունին իրենց տեղը։

Ընդհանրութիւնն ճշմարտութիւն ունի, ասելով որ եթէ հանդիսն մարդկութիւնը ճանչնայ իւր այս վեսմ դարարարութիւնն որ առ առնիմոս իւր, անառարակուելի է թէ այլ. ևս գուն ուրեր կը տեսնուին թշուառութիւն դատն ազգաց, և քիչ անդամ կը բաւի թէ ոչնասանի մ՝որդիք չքաւորութեան մորդարարոյ ճիրանայ իրբ որս ու հարակ մատնուելու են։

Ա.ր ևս մարդիկ ամենքն միահաւասն կուենեան ինչ որ իրենց անդ եան, պատարարման և տարարոյնն հաճոր կարնաւոր են։

Խնդրոյն անդնենք։

Ցանախ կը գտնդատին ջատերը եւ որոց մին ոչ թեռեւս մեր ընդամ։ թէ մեր ազգային կեդրոնական թեան մարմինը իւր գործարան չկամուղատասխաներ իւրանուրական նշանան։ թէ մանատանդ բանանալը ամենը անիրաւ. մտերմոյին տիրոյն կընդունն իրենց կշռնան վերաբերեալ ծանր պատասխանատուութիւն։ թէ արդարամանդ են եւոյն եւոյն։

Իրաւունք ունիմք այս դանդատն բնելու, և խիստ մեծ իրաւունք մը։

Սակայն չմոռանանք թէ մեր ևս մեր կառարելիր գործարերը չեմք կատարած։

Մենք կրոնիներնք ամեն բանի դիպ գանդատիլ։ ամեն բանէ գժգոհ ելլալ առանց քննել ուղիղ թէ մեր գժգոհութիւն պատճառող իրողութիւնը կամ առարկան ոչ ոչինչ ծոգուած կառնու։

Հիմի կը թողուանք և առանիքը զննենք։

Լսել կուգամ թէ վերոյգրեալ գանգատներն ընելէ առաջ, քննելու եմք թէ ոչ ոչինչ ծնունդ կառնու կրկնութեան և մոռանալու ամենանացեալ կը զերարկանուի եան արդարանալ թիւնը։

Պնեմք առաջ պատճառները, բահանայից ընտրութեան մասին գանգատ ունենալ չատերը։ ոչ թէ «մարդու համար գործ, այլ գործի համար մարդ» փնտրուն։ և ապա եթէ ասելիքն կրնայ պաշտպանիլ նաիրեալ այդ մարմին շարանակէ իր այդ յոռի ընթացքը։ այն առեն անգանդարելի իրաւունք մը ունենամք ոչ միայն գանգատելու։ այլ օգնելն բանելով՝ ի դատ և՝ պատասխանատուութիւն հրաւիրելու։

Գանի որ զայս չենք ըներ և անոնց հետ՝ ի միասին ուրիշ կարեւոր գործերու չենք տանիր նոցա վիճակը կերպասորելու և բարուքելու համար։ բնական է որ նոքա ևս՝ [բահանայք]՝ իրենց ընտանեկան և տունին ծախսոց եղքն հոգատարելու յարատեւ մեռոք մ՝ուն ենալ ձեռնթիռոն։ միայն հոգատարելու դիտ պիտի գնեն։

Իրաւ է թէ կան այնոքիսք ալ որ իրենց այս եղերելի ընթացքը անոր քան գրամին անգուանելով մեծագոյն մասը հարկատուներէ կը թողուն ժառանգութիւնն։

Գատեմ ասելի թէ մոլալ այս բնոյթն յարակից բարեմիտ ազգասէրներ ոչ հիմամ հաստատ չատեր։ ոչ թէ «մարդու համար գործ, այլ գործի համար մարդ» փնտրուն։ և ապա եթէ ասելիքն կրնայ պաշտպանիլ նաիրեալ այդ մարմին շարանակէ իր այդ յոռի ընթացքը։ այն առեն անգանդարելի իրաւունք մը ունենամք ոչ միայն գանգատելու։ այլ օգնելն բանելով՝ ի դատ և՝ պատասխանատուութիւն հրաւիրելու։

Գանգատներ՝ հնարաւորը Տ. Յովհաննէս քահանայի սրդի՝ Տ. Լիկոյոյս Գալիմպեան՝ որ գեռ 3—4 տարիներէ հետէ քահանայ ձեռնադրուած էր։ կարգանաւ և անուանի հիւանդութեան մը պիտի հանդիսաւ ի Տէր։

Հանգուցեալ հնարաւորը Տ. Յովհաննէս քահանայի սրդի՝ Տ. Լիկոյոյս Գալիմպեան՝ որ գեռ 3—4 տարիներէ հետէ քահանայ ձեռնադրուած էր։ կարգանաւ և անուանի հիւանդութեան մը պիտի հանդիսաւ ի Տէր։

Հանգուցեալը իւր հեղգամիտութիւնը ընտանեկան ուսման նկատմամբ ուսնեցած եմէ ոչ կատարեալ գէմ նախանձախնդիր եղալ տնտինքը։ որ բիկոյ տեսանելու. յանդգնեցան առանց կարմիրելու։։։

Սիրտիկնք Հայե՛ր, անտարբերութիւնը մահ է։ Ազգը բարբարական որոնք ունի մշակիրս, գնատ՝ աշխատ տանկեր ունի գարմանելու։ Ազգը խնամատն, խոհական և բանիբուն մշակներու կարօտ է։

Սրբ. Ազատանք, մինչև երբ կը նիրհիք։ Ո՞ն ուրիշ, գնացուք գնալ ի յառաջադիմութիւն, ամեն խոչընդոտներ ի բաց մերժելով, և չարիքը ազգայնի գործերէ հեռացնելով։

Վերջապէս, Ազգն այս թիւր և յետադէմ ընթացքէն յուզուելու ենք և Բաբիրոնեան խառնակութենէն ազատելու. համար՝ ոչէ՞ որ մեր ազգային իրաւունքը ձեռք առնենք, և Պատրիարքարանի վերաբերութիւնը փոխելով՝ քանի մի յանդգնաձեռնութիւն ամ՝ ունին իրենց տեղը։

Ընդհանրութիւն ճշմարտութիւն ունի, ասելով որ եթէ հանդիսն մարդկութիւնը ճանչնայ իւր այս վեսմ դարարարութիւնն որ առ առնիմոս իւր, անառարակուելի է թէ այլ. ևս գուն ուրեր կը տեսնուին թշուառութիւն դատն ազգաց, և քիչ անդամ կը բաւի թէ ոչնասանի մ՝որդիք չքաւորութեան մորդարարոյ ճիրանայ իրբ որս ու հարակ մատնուելու են։

Ա.ր ևս մարդիկ ամենքն միահաւասն կուենեան ինչ որ իրենց անդ եան, պատարարման և տարարոյնն հաճոր կարնաւոր են։

Խնդրոյն անդնենք։

Ցանախ կը գտնդատին ջատերը եւ որոց մին ոչ թեռեւս մեր ընդամ։ թէ մեր ազգային կեդրոնական թեան մարմինը իւր գործարան չկամուղատասխաներ իւրանուրական նշանան։ թէ մանատանդ բանանալը ամենը անիրաւ. մտերմոյին տիրոյն կընդունն իրենց կշռնան վերաբերեալ ծանր պատասխանատուութիւն։ թէ արդարամանդ են եւոյն եւոյն։

Իրաւունք ունիմք այս դանդատն բնելու, և խիստ մեծ իրաւունք մը։

Սակայն չմոռանանք թէ մեր ևս մեր կառարելիր գործարերը չեմք կատարած։

Մենք կրոնիներնք ամեն բանի դիպ գանդատիլ։ ամեն բանէ գժգոհ ելլալ առանց քննել ուղիղ թէ մեր գժգոհութիւն պատճառող իրողութիւնը կամ առարկան ոչ ոչինչ ծոգուած կառնու։

Հիմի կը թողուանք և առանիքը զննենք։

Լսել կուգամ թէ վերոյգրեալ գանգատներն ընելէ առաջ, քննելու եմք թէ ոչ ոչինչ ծնունդ կառնու կրկնութեան և մոռանալու ամենանացեալ կը զերարկանուի եան արդարանալ թիւնը։

Պնեմք առաջ պատճառները, բահանայից ընտրութեան մասին գանգատ ունենալ չատերը։ ոչ թէ «մարդու համար գործ, այլ գործի համար մարդ» փնտրուն։ և ապա եթէ ասելիքն կրնայ պաշտպանիլ նաիրեալ այդ մարմին շարանակէ իր այդ յոռի ընթացքը։ այն առեն անգանդարելի իրաւունք մը ունենամք ոչ միայն գանգատելու։ այլ օգնելն բանելով՝ ի դատ և՝ պատասխանատուութիւն հրաւիրելու։

Գանի որ զայս չենք ըներ և անոնց հետ՝ ի միասին ուրիշ կարեւոր գործերու չենք տանիր նոցա վիճակը կերպասորելու և բարուքելու համար։ բնական է որ նոքա ևս՝ [բահանայք]՝ իրենց ընտանեկան և տունին ծախսոց եղքն հոգատարելու յարատեւ մեռոք մ՝ուն ենալ ձեռնթիռոն։ միայն հոգատարելու դիտ պիտի գնեն։

Իրաւ է թէ կան այնոքիսք ալ որ իրենց այս եղերելի ընթացքը անոր քան գրամին անգուանելով մեծագոյն մասը հարկատուներէ կը թողուն ժառանգութիւնն։

Գատեմ ասելի թէ մոլալ այս բնոյթն յարակից բարեմիտ ազգասէրներ ոչ հիմամ հաստատ չատեր

ՅՈՂ. ԵՒ ՍՒԱՅԼԿ ԸՆՏԱՆԵԱՑ

Վ. Գ-ՐՕ ՍԷՆԷՐԴԷ ՀՈՐՈՒԱԾ
ՓՈՐՁԷ ՄԷՆԷՐԴԷ ՀՈՐՈ ՄԻ-Ն Ն։

Այս բաղադրութիւնը, որպէս գլխաւոր նիւթերն են կլիոէրինն եւ Պաղատոսի վարդը, մորթը կը ճերմկցնեն ու կը դարմանեն, եւ առ այդ ու թարմ դէմք մը կուտան անոր։

Ամեն գլխաւոր դեղագործաց առուշահատութիւն վաճառողաց եւ վարսավարաց քով կը դտնուի։

ՓԻԼԻՒԼ ՏԷՀՕ

PILULES DE DEHAUT

Այն անձինք՝ որք Տոքթոր Տէհօի մարքողական հատուցիչները կը ճանչնան, պէտք ունեցած ատենին գործածելու չեն վարանիր։ Վասն զի ոչ անարդիւնաւոր համ ունի։ ոչ ալ կը յուսնեցնէ ուրիշ մարքողական դեղերու պէս։ Ընդհակառակն՝ այս հատուցիչն ամէն ժամանակ միայն լուսադեցութիւն կընէ երբոր անդարար կերակրոց եւ զօրացուցիչ ըմպելեաց։ այն է գինիի, խաղողի թէյի հետ առնուի։ Ամեն մարդ իրեն յարմար գտած ժամն ու ճաշը կրնայ բնարկել ինքզինք այս դեղով մարքելու համար։ Մարքութեան յոգնութիւնը լոյսորոյին ոչնչանալ եւեռ՝ ուղղը կրնայ վերադարձ ակամ օրչափ անդամ եւ պէտք ըլլայ։

Այս հատուցիչը կը ծախուի 2 ֆր եւ 3 ֆրանքնոց տուփերով Փարիզ Տոքթոր Տէհօի տունը եւ ի Պոյիս Տէլլա—Սուտայի։ Վէլիցի, Զօպանոպլոսի եւ Ջանինի դեղագործաց։

Ամեն մէկ տուփի հետ պէտք է պատանի ջել հաւ 72 երեսէ բաղկացեալ փոքրիկ տիրք մը որ ամեն լեզուով հրահանգներ կը պարունակէ։

Առանց հետ կրնայ ուղարկել դեռ Տոքթոր Տէհօի 400 հրեսէ բաղկացեալ առ մեր գրքոյկը։

BAIN AU SEL DE PENNÉS

ԲԻՆԷՍԻ ԱՂԻՒ ԲԱՂՆԻՐ

Խիստ օգտակար դեղ ակարութեան, տրեան նուազման, գունատութեան, թեւ Սեւ որբեւնդերու, ազեաց բորբոքման, յաղացուցիչ, լիրգի եւ երիկամանց դեղերու, քացման դէմ։ Բազմաթիւ բժիշկներ պատուիրած են այս դեղը քնական հանքային, ծծմբաւոր երկամաւոր ազատորի խատուոր բաղանեաց եւ ծովու ստք չրոյ տեղ։

Կը գտնուի Փարիզ Լամբրան փողոց թիւ 4 եւ ամեն դիրաւոր դեղավաճառաց քով։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Ե. Ս. ԽԻՍԽԻՀԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՔԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1873 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 10 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժ-ՈՒ ԺԷ- Ն-ԲՈՂՈՂՆ ԷՋԵՐ։

1 4 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքքէրէ, Թարապիա Պէյքօղ, Եէնիքէօյ, Լիմիրկէն։ Ր. Հիսար. (Բացի ուրբաթէ).
1 15 25 Եէնիմահալլէէն Մէղարպուրնու Պէօյիւքքէրէ Թարապիա, Եէնիքէօյ, Պօյաճը։ Ր Հիսար Պէպէք.
2 33 Եէնիմահալլէէն Մէղարպ. Պէօյիւ քա։ Թարապ։ Եէնիք։ Ամէնիա, Լիմիրկ։ Ր. Հիսար։ Պէպէք։ Արնավ
2 45 32 Եէնիմահալլէէն Մէղարպուռնու։ Պէօյիւքքէրէ։ Թարապիա։ Եէնիքէօյ։ Լիմիրկէն Ր. Հիսար։
3 19 Ր. եւ Ա. Գալատէն Մէղարպ։ Պէօյիւք։ Թարապիա։ Պէյքօղ։ Ամէն։ Պօյաճ։ Պէպէք։ Օրթաք։ Պէշիկ։
3 45 23 Եէնիմահալլէէն Մէղար։ Պէօյիւ. Թար։ Եէնի։ Լիմիրկէն։ Ր Հիսար։ Վանիքէօյ։ Արնավ։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։
5 25 Եէնիմահալլէէն Մէղարպ։ Պէօյիւք։ Թար։ Եէնիք։ Լիմրկ։ Ր. Հիսար։ Պէպէք։ Արնավ։ Դուրուչ։ Օրթաք։ Պէշիկթաշ։
6 33 Մէղարպուրնուէն Պէօյիւքքէրէ։ Թարապ։ Եէնիքէօյ։ Ամէն։ Լիմրկէն։ Պօյաճ։ Ր. Հիսար։ Պէպէք Արնավ։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։
7 2 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքքէրէ Թարապիա, Պէյքօղ։ Եէնիքէօյ։ Լիմրկէն Գոնջեաճ։ Ր. Հիսար։ Գանարլի։ Արնավուտքէօյ։ Պէյլերպէյ Օրթաքէօ։ Գուզկունճուք։ Պէշիկթաշ։ Լուսկիւտար։
8 45 28 Եէնիմահալլէէն Մէղարպուրնու, Պէօյիւքքէրէ։ Թարապիա։ Պէյքօղ Սիրկէօյ։ Պօյաճ։ Ր Հիսար։ Պէպէք Արնավուտքէօյ։ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։ Գալատա։
10 22 Մէղարպուրնուէն Պէօյիւքքէրէ Թարապիա։ Եէնիքէօյ Լիմրկ։ Ր. Հիսար։ Արնավուտքէօյ։ Դուրուչէշմէ։ Օրթաք։ Պէշիկթաշ։

Աքսէլոս էրէն

1 30 3 Արնավուտքէօյ։ Դուրուչէշմէ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։
2 5 Արնավուտք։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։
2 30 22 Արնավուտ։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։ Գալատա։
3 5 31 Արնավուտքէօյ։ Դուրուչէշմէ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիք։ (Բացի ուրբաթէ).
3 30 23 Արնավուտք։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Պէշիկթաշ։ Գալատա։ (Ուրբաթ օրերը ժամը 3 1/2ին։)
4 5 Արնավ։ Դուրուչ։ Գուզկ։ Պէշիկթաշ։
5 45 20 Արնավուտ։ Դուր։ Օրթաք։ Պէշիկ։ Գալատ։
3 18 Արնավ։ Դուրուչ։ Օրթաքէօյ։ Գուզկ։ Պէշիկթաշ։ Գալատա։
10 3 Արնավուտքէօյ Վանիքէօյ։ Զէնկէլքէօյ։ Պէյլերպ։ Գուզկունճուք։
11 5 Արնավուտքէօյէն ուզակի կուտրքէ։

Աքսէլոս էրէն

1 15 48 Պէօյիւքքէրէ։ Պէյքօղ։ Բաչապ։ Գանարլը։ Ա. Հիսար։

Վանիքէօյ։ Զէնկէլք։ Պէյլեր։ Գուզկունճ։
1 30 2 Վանիքէօյէն Զէնկէլ։ Պէյլերպ։ Գուզկունճք։ Գալատա։
2 15 20 Պէօյիւքքէրէէն Պէյքօղ։ Բաչապ։ Գանարլճա։ Ա. Հիսար Վանիք։ Զէնկէլ։ Պէյլեր։ Գուզկ։
5 15 21 Պէյքօղ։ Բաչա։ Զուլ։ Գանարլը։ Ա. Հիսար։ Գանարլի։ Վանիք։ Զէնկէլք։ Պէյլերպէյ։ Գուզկունճուք։ (Բաց ի ուրբաթէ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ն-ԲՈՂՈՂՆ ԷՋԵՐ։

2 45 2 Գալատա։ Լուսկիւտար։ Պէշիքթաշ։ Գուզկունճուք։ Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնավուտքէօյ Գանարլի Ր. Հիսար։ Գանարլճա։ Լիմրկէն Եէնիքէօյ Պէյքօղ։ Թարապիա։ Պէօյիւքքէրէ։ Եէնիմահալլէ։
3 25 Պէշիքթաշ։ Օրթաքէօյ Գուրուչ։ Արնավուտք։ Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Լիմրկէն։ Եէնիքէօյ։ Թարապիա, Պէօյիւքքէրէ Եէնիմահալլէ։
4 15 33 Գալ։ Պէշիք։ Օրթաք։ Արնավուտք։ Գանա։ Ր. Հիսար։ Պօյաճ։ Եէնիք։ Թարապիա։ Պէօյիւքքէրէ։ Մէկարպ։
6 23 Պէշիկթաշ։ Օրթաք։ Արնավ։ Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Լիմրկէն։ Եէնիքէօյ։ Պէյքօղ։ Թարապիա։ Պէօյիւքքէրէ։ Մէկարպուրնու։ Եէնիմահալլէ։
Եէնիք։ Պէյքօղ։ Թարապ։ Պէօյիւ։ Մէղար։ Եէնիմահ։
6 30 31 Գալատա։ Լուսկիւտար։ Պէշիկթաշ։ Գուզկունճուք։ Օրթաք։ Պէյլեր։ Զէնկէլ։ Վանիք։ Պէպէք։ Արնավուտ
8 22 Պէշիքթաշ։ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ր. Հիսար։ Լիմրկէն։ Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքքէրէ Մէղար։
9 15 25 Արնավ։ Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Պօյաճ։ Ամէն։ Եէնիք։ Թարապ։ Պէօյիւքար։ Մէղարպ։ Եէնիմահալլէ։
9 45 4 Ր. Հիսար Լիմրկէն Եէնիքէօյ Պէյքօղ Թարապիա, Պէօյիւքքէրէ Եէնիմահալլէ (Բացի ուրբաթէ)։
10 33 Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Լիմրկ։ Եէնիք։ Թարապիա։ Պէօյիւք։ Մէղար։ Ր. եւ Ա. Գալատա։
10 30 19 Պէշիկթաշ։ Դուր։ Արնավ։ Ր. Հիսար։ Պօյաճ։ Եէնիք։ Թար։ Պէօյիւք։ Մէղարպ։ Եէնիմահալլէ։
10 50 28 Օրթաքէօյ, Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Լիմրկ։ Ամէն։ Եէնիքէօյ։ Թարապիա։ Պէօյիւքքէրէ։ Մէղարպուրնու։
11 15 32 Պէպէք։ Ր. Հիսար։ Լիմրկ։ Եէնիքէօյ։ Թարապիա։ Պէօյիւքքէրէ։ Եէնիմահալլէ։

Աքսէլոս էրէն

2 30 3 Պէշիկթաշ։ Օրթաքէօյ։ Արնավուտքէօյ։
3 15 5 Ուղղակի Արնավուտքէօյ։
9 20 3 Պէշիկ։ Օրթաք։ Դուրուչ։ Արնավ։ Վանիք
10 3 Գալատա։ Պէշիկթաշ։ Օրթաք։ Դուրուչ։ Արնավուտք։
11 30 Գալատա։ Պէշիքթ։ (Բացի ուրբաթէ)։
11 20 3 Պէշիք։ Օրթաք։ Դուրուչ։ Արնավուտք։
11 45 22 Օրթաքէօյ Դուրուչէշմէ։ Արնավուտք։
11 45 3 Պէշիքթաշ։ Գուզկունճուք։ Արնավ։
12 31 Պէշիկթաշ։ Օրթաքէօյ։ Դուրուչէշմէ։

Աքսէլոս էրէն

4 30 20 Պէշիքթաշ։ Գուզկունճուք։ Պէյլերպէյ։ Զէնկէլքէօյ։ Վանիքէօյ։ Արնավուտքէօյ։
10 18 Գուզկունճուք։ Պէյլերպէյ։ Զէնկէլքէ։ Վանիքէօյ։ Ա. Հիսար։ Գանարլճա։ Բաչապանէ։ Պէյքօղ։ Պէօյիւքքէրէ։
10 30 20 Պէյլեր։ Զէնկէլք։ Վանիքէօյ։ Գանա։ Ա. Հիսար։ Գանարլ։ Բաչապ։ Պէյքօղ։ Պէօյիւք։ (Բացի ուրբաթէ։)
11 21 Գուզկ։ Պէյլերպէյ։ Զէնկէլք։ Վանիք։ Ա. Հիսար Գանարլճա։ Բաչապ։ Պէյքօղ։
11 35 2 Գուզկ։ Պէյլերպէյ։ Զէնկէլ։ Վանի։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱՍԻԱՆՈՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY

ԴՕՐԹՋ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՏՈՒՆ

Լոնդոնի եւ Էտինպուրկի ապահովագրեալ ընկերութիւն Անգ. Լէր.

Բաժնեկոչ ապրեալ դրամագլուխ 2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000
Պահեստի դրամ հրդեհ
Հի մնացեալ ապահովեալ 596,000—846,000
1872ին հրդեհի պուռ հատուցիւն 784,000

NORTHERN ASSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀԷՐՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՏՈՒՆ

Լոնդոնի եւ Էտինպուրկի ապահովագրեալ ընկերութիւն Անգ. Էր.

Բաժնեկոչ ապրեալ դրամագլուխ 2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ 100,000
Պահեստի դրամ հրդեհ
Հի մնացեալ ապահովեալ 250,000—350,000
Զուտ հատուցիւն 270,000

Սարգսեանց՝ իրենց բազմաթիւ յանձնարարագրաց եւ այս քաղաքիս ընդ հանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով՝ այնուհետեւ դրամ մը մէջ կը տանուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումի մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելացումը ընկերութիւնս ալ կրնայ առելի մեծագոյնս ապահովութիւն բրնեցնելու ինքզինք ներկայացունել։

Գրեթէ ամեն կարգի վնասներ ապահովութիւնը կրնան ընդունիլ ինչպէս ինքայի գործարանի և պօրոց մէջ նոյնպէս մասակոց բաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գինեբուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Գալատիոյ Թէրշենեկ բուրգի մտ Պարմանի խան թիւ 3։

Լիազօր գործակատար
Վ. Ի- ԱՍԻՍԱՆ ՊԻՆԻՆ ԱՂԱՅԱՐԻ

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍԻՒԻՍ

Ապահովագրութեան ընկերութիւն յամառի ծովու եւ էշերի վրայ ապրանքներ էշերարելու վճռանցաց դեմ։

Ի ՖԻՆԼԻՆԹԻՐԹԻՒՐ

Կապահովէ վաճառք, գրամ եւ այլն, ծովու եւ դեռի վրայ Եւրոպայեան Հիւսիսային եւ Միջերկրեան շրջանաւերով եւ առագաստաւորներով եւ ցամաքի վրայ ալ երկաթուղիներով փոխադրելու վտանգաց դէմ։ Ինչպէս նաեւ բոլոր տեսակ ամեն կողմ պիսուած լեցուն նաւակներ եւ ձրարներ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՀԷՐՄԱՆ ՀԷԼՊԻՆԿ
Ի Գալատիա

ԿՈՐԾԱԿԱԼ
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԲԷՔՄԷԶ
Ի Պահճէ գարա.

ԼԱ ԺԻՐՕՆՏ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԿԱՐԳՈՒՏԻ ԵՒ ԱՆԱՄԵՑ ԿՈՏՈՐԱՑԻ ԴԷՄ

Կապահովէ տուներ, կարասիներ, վաճառանոցներ, վաճառքներ եւայլն եւայլն մինչեւ անգամ փայտէ չէնքեր հրդեհի դէմ եւ տնամեայ կոտորածի դէմ, չափաւոր գնով եւ շահաւէտ պայմաններով թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ Թուրքիոյ գիւղաւոր քաղաքաց մէջ։ Ինչ մը պատահած ժամանակ, սատարելոյն անմիջապէս կը կատարէ ճշգիւ եւ ուղղութեամբ բոլոր յանձն առած պայմանները։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Թ-ՐԷԼԵՅ ՀԱՄԱՐ
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԲԷՔՄԷԶ Ի ՊԱՀՃԷ ԳԱՐԱ